

ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)
ว่าด้วย การได้มาซึ่งที่ดิน การใช้ประโยชน์ หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดหาและพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกร ผู้ยากจน
ผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ที่ดิน และองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๖) และ (๗) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถาบันตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ประกอบกับเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรและผู้ยากจนให้เป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี ด้าน ๓ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ข้อ ๓.๗ แก้ปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของเกษตรกรและการรुक้าเขตป่าสงวน โดยการกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รูก้า และออกมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีไร่เกษตรกร และด้าน ๔ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ข้อ ๔.๓ ในระยะต่อไป พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดินและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐโดยยึดแนวพระราชดำริที่ให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าไม้ได้ ฯลฯ กำหนดรูปแบบที่เหมาะสมของธนาคารที่ดินเพื่อให้เป็นกลไกในการนำทรัพยากรที่ดินมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน ในการประชุม ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ว่าด้วย การได้มาซึ่งที่ดิน การใช้ประโยชน์ หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดหาและพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ที่ดิน และองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๘ ”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ กรณีที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ให้คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดหรือพิจารณาสั่งการ

ข้อ ๔ ข้อบังคับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การได้มาซึ่งที่ดินของสถาบันการกระจายการถือครองที่ดิน และใช้ประโยชน์ในที่ดิน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน และองค์กรชุมชน ให้มีความชัดเจนและมีการพิจารณาโดยความโปร่งใส ด้วยหลักเกณฑ์ที่เป็นธรรม เพื่อให้มีการพัฒนาที่ดินนั้นให้เกิดผลผลิตทางเศรษฐกิจในที่ดิน อันเป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน เป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

ความทั่วไป

ข้อ ๖ ในข้อบังคับนี้

“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักที่ไม่มีที่ทำกินหรือมีแต่ไม่เพียงพอ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การประมง การเลี้ยงไหมและสาวไหม การปลูกกล้วยไม้หรือไม้ดอก การปลูกไม้สน การปลูกสวนป่า การเลี้ยงผึ้ง การเลี้ยงครั่ง การเพาะเห็ด หรืออาชีพการเกษตรอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“ผู้ยากจน” หมายความว่า ผู้ที่มีรายได้และทรัพย์สินไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“ผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ที่ดิน” หมายความว่า ผู้ที่ประสงค์จะได้ที่ดินเพื่อประโยชน์ ในการประกอบเกษตรกรรมหรือใช้เป็นที่อยู่อาศัย

“กลุ่มเกษตรกร” หมายความว่า การรวมตัวกันของเกษตรกรไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม

“สถาบันเกษตรกร” หมายความว่า กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้นเพื่อ ดำเนินการร่วมกัน มีระเบียบชุมชนและผู้นำในการบริหารจัดการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ ของสมาชิกในกลุ่ม

“เครือข่ายองค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ ที่จะกระทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ขององค์กรชุมชนในกลุ่มนั้น

“ที่ดินของสถาบัน” หมายความว่า ที่ดินซึ่งสถาบันได้กรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครอง มาตามข้อบังคับนี้

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน

หมวด ๒

การได้มาซึ่งที่ดิน

ข้อ ๗ ให้สถาบันจัดหาที่ดินต่อไปนี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในกิจการของสถาบัน

(๑) ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้นๆ ตกลงมอบหมายให้สถาบันจัดหาประโยชน์ โดยมีบันทึกความตกลงร่วม

(๒) ที่ดินที่สถาบันได้มาจากการเช่า โดยสัญญาเช่านั้นต้องไม่มีข้อจำกัดการเช่าช่วง

(๓) ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้สถาบันจัดหาประโยชน์แทนเจ้าของ หรือผู้ครอบครอง โดยมีสัญญาจัดการประโยชน์

(๔) ที่ดินที่เหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนโดยสถาบัน เข้าได้ถ่อนหรืออุดหนุนสินเชื่อหรือที่ดินที่กลับคืนมายังสถาบันเนื่องจากทรัพย์สินจำนองหลุด

(๕) ที่ดินที่สถาบันได้มาโดยการรับโอน ชื้อ จัดหา หรือแลกเปลี่ยน ตามมาตรา ๘ (๔) (๖) และ (๘) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔

(๖) ที่ดินที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้สถาบันดูแลบริหารจัดการตามนโยบายของรัฐบาล

ข้อ ๘ ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้นๆ ตกลงมอบหมายให้สถาบันจัดหาประโยชน์ตามข้อ ๗ (๑) ให้สถาบันพิจารณาการะการบริหารจัดการของสถาบัน ข้อตกลงเกี่ยวกับความยินยอมในการใช้ประโยชน์ และการแบ่งปันผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนระหว่าง หน่วยงาน (ถ้ามี)

ข้อ ๙ ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้สถาบันจัดหาประโยชน์ตาม ข้อ ๗ (๓) ให้พิจารณาถึงข้อตกลง ระยะเวลาการใช้ประโยชน์ ประเภทการใช้ประโยชน์ การแบ่งปันผลประโยชน์ การส่งมอบและการรับคืนที่ดิน ข้อตกลงการชดใช้เยียวยากรณีเกิดความเสียหาย การประกันความเสียหาย ตลอดจนเงื่อนไขและข้อจำกัดอื่น

ข้อ ๑๐ ที่ดินที่เหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนโดยสถาบัน เข้าไถ่ถอนหรืออุดหนุนสินเชื่อหรือที่ดินที่กลับคืนมายังสถาบันเนื่องจากทรัพย์จํานองหลุด ตามข้อ ๗ (๔) ให้ผู้รับผิดชอบที่ดินนั้นหรือเจ้าของแจ้งขอรับความช่วยเหลือจากสถาบัน และในการจัดให้ใช้ประโยชน์ ให้พิจารณาถึงศักยภาพของที่ดินและความสามารถในการชำระหนี้ของผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เป็นสำคัญ

ข้อ ๑๑ ให้สถาบันจัดทำบัญชีข้อมูลที่ดินรวมถึงเอกสารสิทธิตามข้อ ๗ ให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับ ที่ตั้ง จำนวน ภาระผูกพัน ผู้เป็นเจ้าของหรือมีสิทธิในการใช้ประโยชน์ ข้อจำกัดในการเข้าใช้ประโยชน์ สภาพพื้นที่ และสภาพแวดล้อม

หมวด ๓

การถือครองที่ดิน และการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ ๑๒ ผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ มีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าใช้ประโยชน์ ในที่ดินของสถาบัน

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) บรรลุนิติภาวะหรือเป็นหัวหน้าครอบครัว
- (๓) มีความสามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้
- (๔) ไม่มีที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัย หรือมีแต่ไม่เพียงพอ
- (๕) เป็นผู้มีความประพฤติดี
- (๖) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๗) เป็นผู้มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ ๑๓ ให้สถาบันจัดให้บุคคลที่ต้องการใช้ประโยชน์ในที่ดินระบุความประสงค์ที่จะ ขอใช้ประโยชน์ในที่ดิน ชั้นทะเบียนชุมชน องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และสหกรณ์ โดยให้ระบุว่าประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการใด บริเวณใด จังหวัดใด รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลและรายละเอียดอื่นอันเป็นประโยชน์ในการกระจายการถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

ข้อ ๑๔ ให้สถาบันจัดให้ผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินเข้าใช้ประโยชน์โดยคำนึงถึง ความเหมาะสมในการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างคุ้มค่าโดยให้พิจารณาข้อเท็จจริงและสภาพแวดล้อม ดังนี้

- (๑) การใช้ประโยชน์ในที่ดินตรงกับลักษณะ ประเภท และศักยภาพของที่ดินแปลงนั้นๆ

(๒) ขนาดที่ดินที่จัดให้ใช้ประโยชน์

(๓) การประกอบอาชีพของผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน

(๔) หลักเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกันของผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน

(๕) พิจารณาถึงการใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรกรรมเป็นหลัก ตลอดจนประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๑๕ มุ่งเน้นการดำเนินการอย่างเป็นธรรมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างคุ้มค่า โดยพิจารณาผู้รับประโยชน์ดังนี้

(๑) เป็นเกษตรกรหรือผู้ยากจน

(๒) เป็นชุมชน องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร

(๓) เป็นผู้อยู่อาศัยในที่ดินเดิม

(๔) เป็นผู้เดือดร้อนที่ดินทำกิน หรือที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว

ข้อ ๑๖ กรณีสถาบันจำเป็นต้องจัดให้ผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นรายครัวเรือนหรือรายบุคคล ให้ดำเนินการด้วยความระมัดระวังและจัดกลไกการพิจารณาโดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในท้องถิ่นและจังหวัดที่ที่ดินแปลงนั้นๆ ตั้งอยู่ และจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงกรณีหนึ่งกรณีใดดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นแปลงเล็ก

(๒) มีข้อจำกัดเกี่ยวกับที่ดินไม่อาจจัดให้ใช้ประโยชน์เป็นรายกลุ่มได้

(๓) มีเหตุอื่นที่คณะกรรมการสถาบันพิจารณาแล้วเห็นสมควร

หมวด ๔

การพิจารณาการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ ๑๗ ให้สถาบันพิจารณาการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นรายกรณีได้

ข้อ ๑๘ การใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันให้ใช้เพื่อทำการเกษตรหรืออยู่อาศัยหรือการอื่น ตามที่สถาบันกำหนดในข้อบังคับนี้เท่านั้น เว้นแต่เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการดำรงชีพของผู้ได้รับจัดสรรที่ดินให้มีความสะดวกขึ้น และในกรณีที่ขอในนามชุมชนหรือองค์กรชุมชนต้องเป็นไปตามความตกลงขององค์กรชุมชนหรือได้รับอนุญาตจากองค์กรชุมชนเป็นรายกรณี

ข้อ ๑๙ สถาบันอาจจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันโดย

(๑) ให้เช่า

(๒) ให้เช่าซื้อ

(๓) ขาย

(๔) ให้ใช้ประโยชน์เป็นการชั่วคราว ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่สถาบันกำหนด

ข้อ ๒๐ การกำหนดราคาที่ดินเพื่อดำเนินการตามข้อ ๑๙ ให้เป็นไปตามราคาประเมินของกรมธนารักษ์ หรือราคาประเมินของสถาบันอื่นที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๒๑ ให้การเช่ามีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน ๓๐ ปี

ข้อ ๒๒ ผู้ได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ต้องเสียภาษีค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่สถาบันมีหน้าที่ต้องชำระอันเนื่องมาจากการให้สิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินแทนสถาบัน

ข้อ ๒๓ การใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันให้กำหนดเงื่อนไข ดังนี้

(๑) หากมีสิ่งปลูกสร้างจะต้องประกันอัคคีภัยอาคารในอัตราไม่ต่ำกว่ามูลค่าอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างในนามสถาบันเป็นผู้เอาประกันและเป็นผู้รับประโยชน์ตลอดอายุสัญญาเช่า โดยผู้เช่าเป็นผู้ชำระเบี้ยประกันภัยแทนสถาบันทั้งสิ้น และเพื่อประโยชน์ของสถาบันอาจจะให้ผู้เช่าประกันวินาศภัยอาคารก็ได้

(๒) ผู้เช่าต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ หรือภาษีอื่นใด ตลอดจนค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนี้ หรือหากมีต่อไปในภายหน้าแทนสถาบันทั้งสิ้น

ข้อ ๒๔ การจัดให้เช่าที่ดินเพื่ออยู่อาศัย ให้จัดการให้เช่าเพื่ออยู่อาศัยตามลำดับก่อนและหลัง ดังนี้

(๑) ผู้เดือดร้อนที่อยู่อาศัยเพราะถูกขับไล่หรือถูกไฟไหม้

(๒) เกษตรกรหรือผู้ยากไร้ขาดแคลนที่ดินทำกิน

(๓) ผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง

ข้อ ๒๕ จำนวนที่ดินที่ให้เช่าเป็นดังนี้

(๑) การเช่าที่ดินเพื่ออยู่อาศัย ไม่เกิน ๑๐๐ ตารางวาต่อครอบครัว

(๒) การเช่าเพื่อทำเกษตรกรรม ไม่เกิน ๑๕ ไร่ต่อครอบครัว

(๓) การเช่าเพื่อประกอบการพาณิชย์ ไม่เกิน ๑๐๐ ตารางวาต่อครอบครัว ทั้งนี้ ให้สถาบันพิจารณาถึงประโยชน์ในการเกื้อกูลต่อชุมชนประกอบด้วย

(๔) ในกรณีชุมชน องค์กรชุมชน หรือเครือข่ายชุมชนขอเช่า หรือการดำเนินการในรูปแบบโฉนดชุมชน ให้สถาบันเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

ในกรณีตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หากมีเหตุผลและความจำเป็น สถาบันอาจพิจารณาจัดให้เช่าเกินกว่าที่กำหนดก็ได้ แต่ต้องขออนุมัติต่อคณะกรรมการ

ข้อ ๒๖ การจัดให้เช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้จัดการให้เช่าเพื่อเกษตรกรรมตามลำดับก่อนและหลัง ดังนี้

(๑) ผู้ที่ประกอบการเกษตรในที่ดินแปลงที่จะจัดให้เช่ามาแต่เดิมโดยชอบหรือสุจริต

(๒) ผู้ที่รัฐมีนโยบายให้ความช่วยเหลือในเรื่องที่ดินทำกิน

(๓) ผู้มีอาชีพเกษตรกรซึ่งยากจนไม่มีที่ดินทำกิน

(๔) ผู้มีอาชีพเกษตรกรซึ่งมีที่ดินไม่พอทำกิน

ข้อ ๒๗ กรณีการเช่าที่ดินเพื่ออยู่อาศัย เพื่อประกอบการเกษตร หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่น ถ้าผู้เช่าขอเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การเช่าหรือขอปลูกสร้างอาคารเพื่อยกกรรมสิทธิ์ให้สถาบัน ให้เป็นดุลพินิจของสถาบันที่จะพิจารณาอนุญาตได้โดยให้คำนึงถึงสภาพทำเล และผลประโยชน์ที่สถาบันจะได้รับเป็นสำคัญ

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่สัญญาเช่าที่ดินของสถาบันสิ้นสุดลง หากเห็นสมควรให้ต่อสัญญาเช่าต่อไป ให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าผู้เช่าครอบครองสถานที่เช่าอยู่ในขณะที่สัญญาเช่าสิ้นสุด ให้ผู้เช่าเป็นผู้ได้รับสิทธิการเช่า

(๒) ถ้าผู้เช่านำที่ดินของสถาบันไปให้เช่าช่วงโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เป็นอำนาจของผู้อำนวยการที่จะพิจารณาจัดให้ผู้เช่าช่วงเป็นผู้เช่าต่อสถาบันโดยตรงก็ได้

(๓) การเช่าที่ดินของสถาบันเพื่ออยู่อาศัย ถ้าผู้เช่านำที่ดินที่เช่าไปให้เช่าช่วงหรือยินยอมให้บุคคลอื่นมาใช้ประโยชน์โดยมิได้รับอนุญาตจากสถาบัน ให้สัญญาเช่าสิ้นสุดลง

ข้อ ๒๙ สถาบันอาจกำหนดหลักประกันที่เหมาะสมกับผู้ขอใช้หรือขอเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน เพื่อป้องกันความเสียหายแก่สถาบัน และเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหรือกลุ่ม ทั้งนี้ตามระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๓๐ ให้นำหลักเกณฑ์การเช่าตามข้อบังคับนี้ มาใช้บังคับกับการเช่าซื้อโดยอนุโลม

ข้อ ๓๑ การขายที่ดินของสถาบัน ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๕

การยื่นคำขอ และการทำสัญญาเช่า เช่าซื้อในกรณีผู้ขอเป็นองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน
กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร

ข้อ ๓๒ องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรใดประสงค์จะขอเช่า เช่าซื้อที่ดิน ให้ยื่นคำขอตามแบบที่สถาบันกำหนด พร้อมด้วยเอกสารหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) บัตรประจำตัวประชาชนและทะเบียนบ้านของผู้ยื่นคำขอที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้แทนองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร

(๒) หลักฐานแสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร

(๓) ใบรับรองการจดทะเบียนเป็นองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร (ถ้ามี)

(๔) ข้อบังคับขององค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร หรือกติกาอื่นที่แสดงถึงการบริหารจัดการร่วมกันของชุมชน

(๕) ทะเบียนสมาชิกองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร

(๖) แผนงานและโครงการการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย

(ก) จำนวนเนื้อที่ที่ต้องการเช่า

(ข) แผนดำเนินกิจกรรมขององค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร และลักษณะการดำเนินงานของโครงการ โดยระบุลักษณะของการใช้ที่ดินแปลงเกษตรกร รายย่อย แปลงที่อยู่อาศัย หรือแปลงการใช้ที่ดินร่วมกันของสมาชิก ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน แนวทางการบริหารและการจัดการโครงการ

(ค) ทุนที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการ

นอกจากการตรวจสอบเอกสารหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สถาบันพิจารณาถึงประสบการณ์ในการดำเนินงานร่วมกันของชุมชน โดยพิจารณาจากหลักฐานในเชิงประจักษ์หรือผลงานที่แสดงให้เห็นการถึงความสำเร็จในการทำงานร่วมกัน

ข้อ ๓๓ ค่าเช่า หรือเช่าซื้อให้เป็นไปตามที่สถาบันประกาศกำหนด

ข้อ ๓๔ ผู้ได้รับอนุญาตต้องดำเนินการดังนี้

(๑) บริหารจัดการที่ดินให้เป็นไปตามแผนงานโครงการที่ผ่านความเห็นชอบจากสถาบันให้แล้วเสร็จตามสัญญาเช่า

(๒) ไม่นำที่ดินทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นเช่าทำประโยชน์ ไม่ว่าด้วยกรณีใด เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากสถาบัน

(๓) การเปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน เช่น การขุดบ่อ หรือสร้างสิ่งก่อสร้างใดๆ ที่นอกเหนือไปจากผังที่ได้รับอนุญาตต้องขอความเห็นชอบจากสถาบันก่อนการดำเนินการ

(๔) ดูแลรักษาหมุดหลักฐานที่ดินในเขตที่ได้รับอนุญาตมิให้เสียหาย รวมทั้งป้องกันผู้บุกรุกโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๕) ไม่กระทำการใดๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการ หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในที่ดินและสภาพแวดล้อม

(๖) ยินยอมให้สถาบันเข้าตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

(๗) กำกับดูแลและบริหารจัดการให้สมาชิกปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญา

ข้อ ๓๕ ในกรณีที่สมาชิกขององค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรฝ่าฝืน ละทิ้ง ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของผู้ได้รับอนุญาตหรือข้อบังคับนี้ ลาออกจากการเป็นสมาชิก หรือไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดิน ให้ผู้ได้รับอนุญาตดำเนินการให้สมาชิกรายนั้นพ้นจากการเป็นสมาชิกและแจ้งให้สถาบันทราบโดยเร็ว

การคัดเลือกสมาชิกรายใหม่เข้าทำประโยชน์หรือกรณีสมาชิกเสียชีวิตและคู่สมรสหรือทายาทประสงค์เข้าทำประโยชน์ ให้ผู้ได้รับอนุญาตแจ้งให้สถาบันทราบ

ข้อ ๓๖ ในกรณีดังต่อไปนี้ถือว่าสัญญาเช่า หรือเช่าซื้อสิ้นสุด

(๑) องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรนั้นยุบเลิก หรือถูกยุบเลิกโดยเหตุที่กระทำผิดกฎหมาย

(๒) สถาบันบอกเลิกการเช่า หรือเช่าซื้อ ด้วยเหตุของการกระทำผิดเงื่อนไขสัญญา

หมวด ๖
การตรวจสอบ

ข้อ ๓๗ การดำเนินการของสถาบัน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนตามข้อบังคับนี้หรือข้อบังคับอื่น ให้คณะกรรมการจัดให้มีการตรวจสอบโดยคณะอนุกรรมการตรวจสอบที่มีอิสระ และรายงานคณะกรรมการ ปีละ ๑ ครั้ง

การประเมินผลการดำเนินงานของสถาบัน ต้องแสดงข้อเท็จจริงให้ปรากฏในด้านประสิทธิผลในด้านประสิทธิภาพ ในด้านการพัฒนาองค์กร และในรายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดขึ้น และในกรณีที่มีเหตุผลจำเป็นเฉพาะกาลคณะกรรมการจะจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นครั้งคราวด้วยก็ได้

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๘ การดำเนินการโครงการนำร่อง ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ และเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ให้สถาบันดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี โดยให้สถาบันจัดทำรายละเอียดการดำเนินโครงการเสนอคณะกรรมการสถาบันพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเมื่อดำเนินโครงการแล้วสถาบันต้องรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการทราบ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พลโท

(ชาญชัย ภูทอง)

ประธานกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน